

Sygdom	Årsag	Symptomer	Undersøgelse	Kan medføre	Behandling	Antal nye tilfælde pr. år (2005)
Klamydia	Bakterien <i>Chlamydia trachomatis</i>	Symptomer 1-3 uger efter smitte. Svie ved vandladning. Udflåd. Mange har ingen symptomer, men kan alligevel smitte andre	Bakterieprøve tages fra urinrør eller livmoderhalsen. DNA prøve tages fra urin	Underlivsbetændelse, bitestikelbetændelse, graviditet uden for livmoderen, ufrivillig barnløshed	Antibiotika	19.000 påvises, men det skønnes at det reelle tal er dobbelt så stort
Kønsvorter (kondylomer)	Virus af typerne Human papilloma	Symptomer fra få dage til år efter smitte. Vortelignende knopper på kønsorganer og endetarmsåbning	Viruspåvisning og identifikation	Livmoderhalskræft, gælder kun nogle typer af virus	Fjernes ved frysning, brænding eller pensling med podofyllin	10-15 % af de 20-30-årige er smittet, færre ældre
Herpes genitalis	Viruset <i>Herpes simplex (HSV2)</i>	Fra få dage til år. Rødme, kløe og svie på kønsorganer – efterfulgt af væskefyldte blærer og sår. Udbrud ca. 4 gange årligt, dog oftere ved stress. Udbruddene varer 2-12 dage og bliver ofte mildere og kan til sidst forsvinde	Herpesvirus kan påvises i væske fra herpes-sår eller blærer	Livmoderhalskræft	Kan ikke kureres, men antiviral medicin kan lindre smerter og øge helingshastigheden samt reducere hyppigheden af nye anfald	Ca. 25 % har antistof mod <i>Herpes genitalis</i> , dvs. de er smittet
Gonorré	Bakterien <i>Neisseria gonorrhoeae</i>	Efter 2-7 dage optræder lette symptomer som svie ved vandladning og udflåd	Mikroskopering og bakterietest af sekret fra urinrør, endetarm og livmoderhals	Underlivsbetændelse, ufrivillig barnløshed	Antibiotika	Ca. 350
Syfilis	Bakterien <i>Treponema pallidum</i>	Et sår på kønsorganerne ca. 3 uger efter smitte (1. stadium). Feber og hududslæt (2. stadium). Angreb på centralnervesystemet (3. stadium)	Bakteriepåvisning eller antistofpåvisning fra blodprøve	Betændelse i hjerne, nerver og hovedpulsåre	Antibiotika	Ca. 150
Hiv	Viruset Human immunodefekt virus	I starten ingen, nogle få vil dog ca. to uger efter smitte udvikle feber og hududslæt (akut hiv). Infektionen er kronisk, og efter ca. 10 år er immunsystemet så svækket af hiv-infektionen at personen bliver modtagelig for mange andre infektioner. Disse kan vise sig som træthed, vægttab, feber og hyppige luftvejsinfektioner og mave-tarminfektioner	Blodprøve kan vise om der er dannet antistof mod hiv	Aids	Kan ikke kureres, men antiviral medicin kan dæmpe hiv-virus, så udbrud af aids forsinkes	170
Hepatitis B (leverbetændelse)	Viruset Hepatitis B virus (HBV)	Efter 1-3 mdr., feber, kvalme, mavesmerter, gulsot, dog uden symptomer hos nogle personer	Påvisning af virus eller virusantistoffer i blodprøve	Leverbetændelse i 4-6 uger. Kan blive kronisk og medføre skrumpelever og kræft	Kan ikke kureres, men kan forebygges med vaccination	0,1 % af befolkningen er bærere af hepatitis B
Candida	Gærsvampe af typen <i>Candida sp.</i>	Irritation og svie i skeden	Påvisning ved dyrkning og mikroskopering af sekret fra skede og urinrør		Cremer, piller, stikpiller	Ikke oplyst
Fladlus	Insektet <i>Phthirus pubis</i>	Kløe i området ved kønsdelene. Findes lusen andre steder, får man også kløe herfra. På de steder, hvor lusen har bidt, kan der komme små blå pletter	Identifikation ved mikroskopi		Shampoo, creme	Ikke oplyst
Trichomonas	Parasitten <i>Trichomonas vaginalis</i>	Udflåd og skedesmerter	Påvises næsten kun hos kvinder på ca. 40 år		Metronidazol-piller	Under 100
Mycoplasma	Bakterien <i>Mycoplasma genitalium</i>	Udflåd efter 1-2 uger, men de fleste har ingen symptomer	Podning fra urinrør og livmoderhals efterfulgt af DNA-påvisning	Underlivsbetændelse, ufrivillig barnløshed	Antibiotika	Ca. 10.000

Figur 150. Seksuelt overførte sygdomme.

Fysiologibogen – den levende krop

Tabel: Erik Hjørne

© Nucleus Forlag 2006